

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponentky

Práci předložil(a) student(ka): Tereza Hausnerová

Název práce: Mezigenerační přenos řešení partnerských konfliktů

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Alena Pařízková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

„Záměrem této bakalářské práce je upozornit na dopady nestabilních rodin kvůli snížené schopnosti řešení partnerských konfliktů.“ (str. 7). Dále v práci je cíl vymezen na str. 27 jako „potvrzení či vyvrácení tvrzení, že existuje mezigenerační vliv řešení partnerských konfliktů.“

Vymezené cíle se naplnit podařilo pouze v základním rozsahu. Jednak autorka se ve výzkumu nestabilním rodinám a jejich schopnosti či neschopnosti řešit partnerské konflikty přímo nevěnuje. Dotýká se jich pouze částečně v kvalitativní části postavené na rozhovorech s terapeuty, kteří tak skrze svou práci zachycují vliv rodičů (a jejich konfliktu) u svých klientů a klientek. U dotazníkového šetření to nevíme. K cíli vymezeném na str. 27 se již práce vztahuje a autora se k němu vyjadřuje, ale jak popisují v další části posudku, problematicky.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Předkládaná práce je disproportčně rozložena v mírnou převahu teoretické části práce. Autorka v teoretické části představuje téma konfliktu v mezilidských vztazích a jeho vlivu na potomky, což je podloženo vhodnou prací s českou a zahraniční odbornou literaturou.

Metodologická část není přehledně a srozumitelně zpracována, popisy jednotlivých částí jsou formovány skrze učebnicové představení metod/technik, ale již méně se jedná o (nejlépe reflektovaný) popis jednotlivých výzkumných kroků autorky. U tvorby dotazníku je zmíněn využitý nástroj a strategie jeho distribuce, ale příprava (hypotézy, operacionalizace) absentuje. Podoba dotazníku v práci přiložena není. Základní informace o získaných datech (počet vyplněných dotazníků, základní charakteristiky vzorku) se také nedočteme (počet je uveden až u grafů v prezentaci zjištění). Matoucí je kapitola 5. 2. Cíl výzkumu, kde je hlavně učebnicově popsáno, jak cíl formulovat. Nakonec jsem z popisu pochopila, že autorka realizovala 3 polo-strukturované rozhovory s psychoterapeuty, online formou a při osobním setkání, strategii jejich kontaktování a základní kroky analýzy. Autorka postupovala fázemi kódování dle principu zakotvené teorie, ale chybí odkaz na zdroj, odkud autorka postup kódování čerpala. Současně popis této pasáže není volen šťastně, neboť proces realizovala autorka nikoli „ono“ (Dále se vyznačily části rozhovoru..., Hledaly se podobnosti a rozdíly) (str. 30). Základní zpracování dat z dotazníkového šetření není vlastní prací autorky, ale využitím služby Click4survey, který základní první analýzy nabízí jako součást balíčku tvorby dotazníku (viditelné je to na pozadí prezentovaných grafů).

Podobných formulací bych doporučila se příště vyvarovat: „Dotazník má tedy daleký dosah a pracuje s větším číslem respondentů, což umožňuje větší hloubku dat.“ (str. 8). Samotné (vyšší) počty odpovědí nevedou k větší hloubce dat.

V prezentaci zjištění autorka kombinuje zjištění z dotazníků a rozhovorů a činí tak značně problematicky. První co čtenáře/ku zarazí je prezentace zjištění z dotazníků, kdy autorka v kapitole metodologie uvádí, že pracuje s mediánem, v grafech jsou uvedena procenta a četnost odpovědí. V první kapitole věnované důvodům partnerských konfliktů autorka uvádí, že v dotazníku komunikace nebyla zařazena jako hlavní příčina konfliktů, což ukazuje i níže vložený graf. Nicméně v následujícím odstavci u představení odpovědí v rozhovorech uvádí, že terapeuti „také potvrzují jako jeden z hlavních důvodů partnerských konfliktů komunikaci“ (str. 31)?

V další kapitole (str. 31 - 32) se ptá na vlastní strategii řešení, také na řešení matek a otců respondentů a respondentek. Uvádí, že respondenti dotazníkového šetření volili nejčastěji strategii Kompromisní liška, zatímco u svých rodičů identifikovali pro matky strategii Přizpůsobivý medvídek, kdežto u otců strategii Soupeřivý žralok. Graf pod textem ukazuje, že nejčetnější odpovědí na otázku, jakou strategii respondenti a respondentky používají je Integrační sova (45 odpovědí) a Kompromisní liška je se 43 odpověďmi podobně častou. Nerozumím tomu, proč je v textu nad ním vypíchnuta pouze Kompromisní liška (s odkazem na medián, který ale nevidíme).

Na straně 36 uvádí, že nelze zcela potvrdit hypotézu, kterou zmiňuje textu (str. 26): „zdali existuje mezigenerační přenos řešení konfliktů z pohledů odborníků, kteří několikaletou zkušeností mohli na otázky, které se tohoto tématu týkají odpovědět“ (zkrácená verze str. 24). Problém je v tomto případě s nastavením výzkumu, o jehož možnostech vztáhnout se k takto komplexní hypotéze lze pochybovat. Sama autorka později dochází ke zjištění: „Z toho vyplývá, že odpověď na hypotetickou otázku, zdali existuje mezigenerační přenos řešení partnerských konfliktů je komplikovanější.“ (str. 36) S tím se dá jedině souhlasit, ale toto konstatování by mělo zaznít na začátku výzkumu a následně pomoci autorce práce vést svůj výzkum takovým způsobem, aby jeho cíle byly splnitelné.

Ke kapitole 6. 6. nazvané Propojení informovanosti o mezigeneračním přenosu řešení partnerských konfliktů se sociální prací: Jednak problematicky vnímám samotný název a jednak obsah kapitoly. Participantů výzkumu se totiž nevyjadřují k mezigeneračnímu přenosu řešení p. konfliktů ale významu vzdělávání a podpory schopností řešit konflikty a umět komunikovat. Nevyjadřují se k mezigeneračnímu přenosu.

K závěru: Autorka shrnuje, že psychoterapeuti „poměrně jasně odpovídali, že ano“ na otázku o existenci mezigeneračního přenosu řešení partnerských konfliktů, což po přečtení empirické části práce ale tak nevyplývá. Citace uvádějí, že může existovat, ale reakcí může být také opak, tedy vyvarování se stylu komunikace (řešení konfliktů) známé ze svých rodin. Pokud tedy v dotazníkovém šetření vychází shoda ve strategiích řešení partnerských konfliktů s alespoň jedním rodičem, pak je to v souladu se zjištěním z rozhovorů s psychoterapeuty z empirické části práce. Také další formulace v závěru jsou překvapivé. Formulace, „že mezigenerační přenos řešení partnerských konfliktů není zcela jistě pravidlem, ale i přesto se jedná o poměrně běžný jev“ (str. 41), je nepodložená předkládaným výzkumem. Dále informace o „významné zmínce o mediaci“ (str. 41), která opět není v souladu s tělem práce, ale spíše přáním autorky. V kapitole o mediaci, která je postavena pouze na rozhovorech s terapeuty je řečeno, že mediaci vidí spíše až jako nástroj řešení rozchodu partnerů/rodičů, nikoli jako univerzální nástroj řešení konfliktu.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA *(jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):*

Jazykový projev je standardní. Citace a odkazy na literaturu jsou správné a v jednotném stylu. Grafická úprava je standardní (až na číslování práce, kdy úvod začíná na straně 7).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkový dojem z práce není dobrý. Ocenitelná je snaha zvolit smíšený výzkum a zkombinovat názory v populaci s pohledem psychoterapeutů, ale jeho popis není srozumitelný ani přehledný, čili nejde zhodnotit ani základní kvalitu jeho provedení (zejména u dotazníkového šetření). Stejně problematická je prezentace zjištění, kdy si autorka v mnoha pasážích protřečká a závěry, k nimž dochází jsou v rozporu s tvrzením z předchozích kapitol.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

K vymezení zaměření studie: jak vymezujete nestabilní rodiny? Odpovídali vám v dotaznících pouze jedinci z nestabilních rodin? Z empirické části je patrné, že jste v dotazníku pokládal otázku: V případě, že měli Vaši rodiče konflikty, co bylo jejich hlavní příčinou? Zjišťovala jste také míru, intenzitu konfliktů a zajistila jste tedy porozumění tomu, co označujete pojmem konflikt rodičů? To je přeci dost široké a obecné označení pro variabilitu situací a jejich nastavení.

Respondenti a respondentky dotazníkového šetření mohli u dotazů na strategie řešení konfliktů volit pouze jednu strategii? Není možné, že lidé v různých typech situací / konfliktu volí různé strategie?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Nedoporučuji k obhajobě

Datum: 26. 5. 2023

Podpis: